

ȘCOALA VREMII

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

BINE AI VENIT!

Revistei: „Școala Vremii”.

Sol al toamnei, în veșmânt roz, simbol al optimismului — bine ai venit!

Te-am așteptat de mult, dar mereu ai întârziat. Vremurile grele sunt și bietul om subțele, vorba cronicarului. Sfios ți-am tăiat filele și nerăbdător am cetit în primele pagini deviza cu care ai pornit la drum...

— „Atât prețuim, cât ne știm impune”... Nu prin fraze bombastice și demagogice, ci prin „cinstea, priceperea și vrednicia noastră”!

Iată drumul pe care ai pornit și care vrei să ni-l deschizi. Da, să-l deschizi, căci de câțva timp e împotmolit.

Pornește curajos și te vom urma. Vom da la o parte mărarci și vom mătura gunoiul.

Croiește linie dreaptă peste cotiturile de acum și vom astupa gropile!

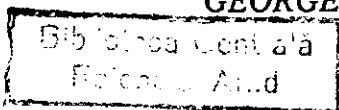
Drum drept, cale dreaptă fără poteci lăturalnice, — iată ce dorim!

Croit prin munca și năzuința noastră să pășim pe el cu încredere și demnitate.

Va fi greu. O știm. Nu putem sta însă nepăsători și pe mai departe. Trebuie să fim la datorie. Să ținem seamă de împrejurările actuale. Organizându-ne și fiind la curent cu toate, ne vom impune. Reputația știrbită se va completa dela sine, iar numele de „învățător” spus astăzi cu indiferență, să fie rostit mâine cu respect și considerație!...

Cu aceste dorințe și îndemnuri îți repet: bine ai venit!... Și să mai vii!!!

GEORGE MARCU.

După apariție.

Apariția revistei „Școala Vremii” a stârnit în rândurile învățătorimii un entuziasm puțin obișnuit în aceste vremuri de apatie generală.

Acesta este un semn neîndoiios că revista noastră răspunde unei necesități, umplând un gol în sufletele înțelegătoare ale moștenitorilor pionieri ai culturii românești la granița de vest a țării, cari în ciuda vitrejieii vremurilor au știut să arate că suferințele, privațiunile și ispitirile viclene ale profitorilor de tot soiul n'au reușit să smulgă din sufletul dascălului român duhul apostoliei. Cel ce are tăria să renunțe la ultimul său ban, ca să-l dea cu dragă inimă pentru reușita unei idei în serviciul culturii Neamului, acela cu siguranță este călăuzit de o forță lăuntrică mai puternică decât foamea și mizeria.

A fost în adevăr mișcător gestul atât de elocvent al unui tiner învățător, care venise la Arad să vadă nu cumva și-ar putea primi leafa restantă de atâta amar de vreme și neprimind-o nici de astădată, mai avea în pungă numai suma necesară cumpărării biletului de tren pentru întoarcerea acasă; ei bine, acest învățător a renunțat să mai meargă cu trenul și *lăsându-și ultimul ban ca abonament la revistă, s'a 'ntors acasă pe jos*. Ce va fi mâncat după ce a ajuns acasă, Dumnezeu știe. El însă era fericit că și-a dat banul revistei care are să-i dea hrană sufletească, în ochii lui mult mai prețioasă decât hrana trupească! Atari suflete de elită ar merita să fie puse în alte condițiuni de muncă decât acelea de astăzi, pe cari spre durerea noastră le cunoaștem toți atât de bine.

Am mai primit și în alt fel dovezi de adâncă înțelegere a rostului revistei noastre. Numeroasele scrisori de îmbărbătare ce ne-au venit la Redacție din diferite colțuri ale țării și asigurările pline de însuflețire ce ni-s'au transmis, sunt tot atâtea semne că munca noastră este bine apreciată și tot atâtea stimulente care ne înzecesc puterile și apetitul de muncă. Când ne vedem înconjurați de atâta încredere și dragoste din partea colegilor noștri, ne dăm seamă că învățătorimea, atâta vreme părăsită de toți și lipsită de orice ocrotire, rău plătită și supusă la tot felul de umilințe din partea politicianismului acaparator, cu câtă sete a așteptat apariția ei.

teptat — lungă așteptare! — să-i vină de undeva o picătură de mângăere, care să-i răcoriască sufletul ars de suferințe, și o rază de lumină care să-i călăuziască pașii spre cărarea nădejii în zile mai bune! Să dea D-zeu ca impresiunile noastre să nu fie numai aparente trecătoare!

Dăm aci 2 fragmente din scrisorile primite dela învățători:

„Salut cu toată dragostea apariția revistei noastre, a dascălimii, „Școala Vremii“, căreia îi doresc din suflet succes în realizarea scopului ce și-a propus“.

(ss) Nicolae Ivescu
învățător-director Tauț.

„Am primit zilele acestea revista „Școala Vremii“. M'am bucurat. Cred că va fi revista pe care am dorit-o, revista în care să ne spunem necazurile vremilor grele de astăzi, în care să aflăm îndemnuri și îndrumări și care să ne ridice renumele de „dascăl“.

O avem acum! Rămâne să ne facem datoria față de ea. Și felul cum înțelegem această datorie va arăta întrucât am înțeles „plinirea vremii“.

(ss) Pr. Gh. Marcu
învățător Seliște.

O adevărată sărbătoare de înălțare sufletească a fost pentru noi faptul că la rugămintea de colaborare adresată unor personalități de mare valoare didactică și științifică, am avut nemărginită bucurie să primim nu numai răspunsuri favorabile, dar și îndemnuri și cuvinte frumoase pline de căldură, de o deosebită delicateță.

Dintr'o scrisoare primită dela dl Fi. Ștefănescu Goangă, Profesor la Universitatea din Cluj, dăm fragmentul următor:

„Viile mele mulțumiri pentru revista „Școala Vremii“ ce mi-ați trimis-o și pentru rândurile ce mi-ați scris. Fapta DV. e din cele mai bune și mai la timp venită. Am citit programul DV. și problemele școlare ce vă preocupă. Vă felicit pentru acțiunea ce-o întreprindeți și vă urez cele mai mulțumitoare rezultate. Vă voi da sprijinul meu și în măsura posibilităților voi colabora la revista DV...

Încă odată vă transmit felicitările mele și vă urez deplină isbândă, căci sunteți pe drumul cel drept și bun.

Cu cele mai distinse sentimente“

(ss) Șt. Goangă.

Alt fragment din scrisoarea dlui Profesor I. Nisipeanu:

„Sunt extrem de măgulit de cuvintele frumoase ce-mi adresezi și de invitația la colaborare cu care mă onorezi...

Te rog să transmiți tuturor colegilor, ce-au luat alături de d-ta frumoasa inițiativă, sentimentele mele cele mai alese“...

(ss) I. Nisipeanu.

Dacă mai aveam în sufletul nostru îndoieli și îngrijorări în privința viitorului revistei, aceste scrisori ne-au risipit toate îngrijorările și ne-au inundat sufletul de lumină. Vom păstra cu sfințenie aceste relicvii, cari ne-au sporit enorm fiorul dragostii de muncă, și mulțumim și pe această cale celor ce ni-le-au trimis, asigurându-i că sprijinul ce vor binevoi să ni-l dea, va rodi în sulit în ogorul școlii românești.

• • •

Cu toată bucuria cea mare pricinuită de bunăvoința cu care a fost primită revista noastră, ne-a fost dat totuși să avem și unele momente de întristare. Pe semne, la orice bucurie trebuie să vină și un pic de durere.

Câțiva intelectuali români ne-au returnat revista. Și ne-au returnat-o fără măcar să-i fi tăiat filele, — o dovadă că nici n'au citit-o. Și asta arată că conținutul revistei nu-i interesă de loc, ci îi preocupă numai că cine le-a trimis-o; și aflând aceasta, hotărârea a urmat numai decât: returnarea revistei.

Înțelegem motivul, dar nu-l putem privi ca fiind just. Acești intelectuali și-au zis: „Ce ne privește pe noi o revistă pedagogică? Și mai ales o revistă a... învățătorilor, cari..... eh... sunt atât de militei!“

Pe cât se vede, gândul nostru n'a fost înțeles. Noi nu ne-am gândit să *instruim* pe nimeni, afară de învățători. Decă am trimis revista și celor ce ne-au refuzat-o, a fost pentru că credeam — și ni-se pare că avem dreptul să credem aceasta — că „*problema educativă nu e o problemă, care interesează numai o anumită categorie de oameni, și care nu se poate rezolva numai prin unilaterale străduințe și bunăvoințe*“¹⁾, ci este o *problemă vitală de ca e atârână viitorul neamului nostru*. Deci „*va fi nevoie să se stabilizească o cât mai strânsă legătură între pedagogi, psihologi, învățători, industriași, oameni de stat, o legătură strânsă între școală, familie și societate*“²⁾.

De altă parte, credeam că deși unii dintre aceia cărora le-am trimis revista poate nu vor avea răbdarea să se ocupe și cu chestii școlare, totuși vor înțelege să ne ușureze sarcina nouă celor ce ne ocupăm cu aceste chestii — cari, repetăm, sunt pro

¹⁾ I. C. Petrescu, Problema selecției în școala democrației, pag. 177.

²⁾ Id. ibid. (Sublinierile le-am făcut noi).

pleme vitale ale Neamului — și nu vor refuza minimul sacrificiu de a plăti un abonament de 200 Lei la an, mai ales că situația lor materială față de sărăcia noastră...

Ne-am înșelat. Luăm act și ne vom conforma.

Dar dacă ne-am întristat când am văzut că sunt și oameni cari nu vor să ne înțeleagă și dela cari înzădar am așteptat vreo bunăvoință, întristarea noastră s'a transformat în adevărată durere sufletească când am constatat că printre aceștia sunt și... *dascăli*. Este adevărat că sunt puțini, dar totuși palma ce ne-au dat-o acești „colegi” ne-a durut cu mult mai mult decât toate celelalte.

Și pentru ce ni s'a dat această palmă? Pentru că am dat din sărăcia noastră ultimul ban și muncim nopți întregi până la complect surmenaj, ca să adunăm și să răspândim lumină de o parte, iar de altă parte ca să apărăm cu îndârjire interesele celor ce ne palmuesc!

Reținem îndeosebi gestul unui tiner învățător, care luase parte la consfăturile pentru înființarea revistei și iscălise un act prin care se obligă să contribuie la formarea capitalului inițial. Ei bine, acest învățător n'a dat nici un ban și apoi a și refuzat revista!!!

..... Ne vine în minte o întrebare: Oare acest „învățător”, care așa înțelege să-și respecte angajamentele, ce fel de „caractere” va scoate din elevii săi? Ah, D-lor Profesori Goangă și Nisipeanu, DV. nu bănuți ce balsam dumnezeesc au fost scrisorile DV. pentru sufletele noastre îndurerate o clipă, dar restabilite îndată prin puterea magică a cuvântului DV.!

Deasemeni fie umil și drag coleg, care te-ai întors dela Arad acasă pe jos, ca să poți plăti cu prețul biletului de tren abonamentul la revistă, îți trimitem toată dragostea noastră de frate. Nu pentru că ai plătit abonamentul, ci pentru frumseța morală a gestului tău, care a compensat durerea ce ne-au pricinuit-o „colegii” neînțelegători!

Iar acum: Doamne, iartă-le celor cari nu știu ce fac, iar nouă dă-ne tăria să ducem la isbândă drapelul pe care stă scris:

„Școala Vremii”!

PEDAGOGICE — CULTURALE

Ceva despre învățământul matematicilor în școala primară.

ASCANIU CRIȘAN

directorul liceului „Moise Nicoară” din Arad

I.

Urmărind cu atențiune viața sufletească a țărânului nostru, în variatele ei manifestări, te isbește adeseori felul greșit cum înțelege el realitatea. Simțul realității îi este atât de puțin dezvoltat, încât concepția pe care și-o formează el despre lume, nu e nici pe departe oglinda fidelă a fenomenelor pe cari i le îmbie natura și cursul firesc al vieții. Dar contrastul între realitate și felul cum ea se reflectează în sufletul omului de la sate bate la ochi mai ales atunci când acesta e pus în situația de a judeca lucrurile și fenomenele vieții după raportul lor de măsură. Pune-l pe badea Gheorghe să-și aprecieze o distanță, un drum pe care l-a străbătut nu odată în viață, și-ți va răspunde, în cele mai dese cazuri, evasiv, cu câte-o frază deplasată: „cât ai bate în palmi”, „cât îi fumă o țigare”, dar foarte rar cifre, fixând în kilometri distanța de care e vorba. Întrebând pe un țărăncu câți oameni au putut fi la adunarea poporală de duminică, am primit în răspunsul: „Au fost tare mulți, domnule, câtă frunză și iarbă”. Se ferește să facă aprecieri în cifre, sau dacă o fac, îți spun numere atât de neverosimile, încât îți dai îndată seama că numerele sunt pentru el sunete goale, lipsite de o conștientă verificare. Exemple de acestea s'ar putea aduce o duimă, mărturisind toate aceeași lenie în felul de-a judeca, oricâteori s'ar vorbi de-a aprecia lucrurile din natură mai mult din latura lor cantitativă decât după calitatea lor.

Una din cauzele acestei înăpoyerii sufletești, trebuie căutată desigur în faptul, că învățământul matematicilor, așa cum se face încă și astăzi în școlile noastre primare, nu corespunde necesităților impuse de viață. El, în timpul trecând pragul școlii, duce cu sine în viața care-l chiamă, un foarte modest bagaj de cunoștințe matematice, care în cele mai bune cazuri abia cuprinde cele patru operațiuni fundamentale. Firele, cari leagă cunoștințele dobândite în școală cu trebuințele vieții, sunt atât de șubred țesute, înc

timpul le destramă cu ușurință, făcând neputincioasă orice aplicare ulterioară a lor. Prin aceasta nu voim să spunem că n'am avea învățători, cari pătrunși de chemarea școalei primare de-a pregăti pentru viață, muncesc în această direcție cu multă stăruință, reușind să dureze legături trainice între cele câteva reguli instruite și aplicarea lor la diferitele probleme pe cari le oferă din abundență viața. Dar când așteptăm dela copiii ieșiți din școală o înțelegere adecuată a realității; când voim ca poporul nostru, dându-și seama de rostul obiectelor și al fenomenelor din mijlocul naturii și al vieții omenești, să nu se mărginească numai la aprecieri calitative, ci în acelaș timp să-și dea seama și de valoarea lor cantitativă; când zicem că popoului trebuie să i se împărtășiască o cultură mai corespunzătoare realității, o cultură la temelia căreia piatra cea din capul unghiului să fie o concepție, am putea-o numi, mai matematică a vieții: cerem mai mult decât dexteritatea necesară la rezolvirea problemelor numerice dictate de trebuințele zilnice ale vieții.

Ideile preconizate de noi nu sunt nouă. Dimpotrivă, ideea școalei active, căci aci voim să ajungem, își cucerește de un timp încoace și în învățământul românesc locul de frunte pe care-l merită. Avem chiar o excelentă lucrare pedagogică: „*Viața în studiul matematicilor*“, datorită distinșilor pedagogi *I. Nisipeanu* și *T. Geantă*, cari muncesc din răsputeri pentru a aduce o nouă pulsație în ritmul învățământului nostru primar. Iar dacă ne ridicăm și noi cuvântul, o facem din simplul motiv că ideile noi pătrund cu anevoie în conștiința dascălimii noastre, îngrădită în rutina vechilor șabloane, la care o obligă mult puțin și oficialitatea programelor de învățământ. Căci, dacă școala primară nu e în stare să realizeze integral acest scop mai înalt, de-a statornici între studiul matematicilor și viața cu nenumăratele ei trebuinți o mai strânsă legătură, vina nu incumbă atât învățătorului, cât mai ales felului cum sunt formulate încă și astăzi, din partea programelor de învățământ și de către o bună parte din oamenii de școală, problemele urmărite de învățământul matematicilor în școala primară.

Intr'adevăr, practica de azi a învățământului matematic primar urmărește două scopuri: unul material: abilitate și siguranță cât mai mare la săvârșirea calculelor, altul formal: dezvoltarea și exercitarea procedurilor cari sunt de urmat la rezolvarea problemelor mai însemnate dintre cele oferite de viață.

Nu e locul să expunem aci obiecțiunile psihologic motivate pe cari pedagogia modernă le ridică față de acest fel de-a se fixa ținta învățământului despre numere. Dar dacă ne dăm bine seama de înțelesul ascuns în cuvintele cari precizează cele două scopuri, ne putem ușor convinge, căl de aproape e primejdia ca învățământul matematic să se formalizeze, sfâr-

șind prin a fi nimic mai mult decât o simplă dresură omoritoare de suflete. În acest caz domeniul său propriu ar fi numai tehnica. Dar chemarea școalei nu poate fi creșterea de calculatori mecanici, cari privesc exercițiile matematice drept chestiuni de jonglerie, a căror rulină, recunoaștem, în o sută de cazuri conduce repede la scop, dar în fața altor mii de cazuri e complet nepulincioasă. Noi nu voim să transformăm capetele elevilor în mașini de calculat, la cari e suficient a apăsa butoanele din dreptul numerelor pentru a primi fără orice bătaie de cap rezultatul; butonul operației trebuie stabilit de însuși copilul, aflarea lui nu poate fi mașinală, automatică. În fine ne vom feri a face educația în senzul științei și tehnicei chinezești, care admite un procedeu numai fiindcă în câteva cazuri s'a dovedit bun, fără a căuta să-l treacă prealabil prin etuva unei motivări psihologice. Mai curând ne vom trudi a împărtăși o astfel de educație, care zi de zi așteaptă să fie cucerită de nou, și care pas de pas trebuie să se convingă de motivele interne din cari isvoresc procedurile corecte.

Înainte de ce am încercă să dăm o nouă formulare țintei ce trebuie să urmărească studiul matematicilor în școala primară, vom aduce câteva exemple menite a lămuri cât mai bine chestiunea ce ne preocupă.

Învățământul *limbei materne* urmărește scopul ca elevul să cunoască temeinic limba în care s'a născut și să-și dobândească îndemânarea de-a vorbi fluent, exprimându-și cu ușurință și într-o formă corectă și frumoasă ideile. Am realizat noi oare acest scop, instruind pe copii cum să se exprime, să zicem, în vre-o 50 de cazuri, cari sunt cele mai frecvente în viață? De stricat poate nu va strică, totuși așa ceva e foarte departe de ceea ce se înțelege sub „formarea limbii“. Un papagal înzestrat cu astfel de fraze te poate încânta la diferite ocazii, aruncându-ți în față zicala auzită dela alții; pentru copil însă acest procedeu ar fi o mehanizare păgubitoare, care nici când nu va putea conduce la formarea conștiinței a limbii. Căci a forma limba înseamnă a obicinui pe elev prin o atentivă și metodică conducere, să-și îmbrace reprezentările și sentimentele totdeauna în cuvinte astfel, ca oricine ascultându-l să fie în stare să-și reprezinte și să simțiască la fel acele lucruri, cu alte cuvinte, felul lui de-a vorbi să reoglindiască în chipul cel mai credincios conținutul variat al sufletului său. Pentru această se recere, firește, ca ceea ce formează conținutul sufletesc să aibă viață și să nu se compună numai din câteva cuvinte incolore și lipsite de fond.

Învățăm pe copil să *citiască*. La început de sigur nu facem altceva decât obicinui pe elevi să citească fluent, desvășându-i dela silabizare și stăruind să-și însușiască o celtire curentă și expresivă. Dacă însă în toți anii ne-am mărgini numai la atât, dacă în orele de celtire am îndreptat atenția elevilor numai asupra formelor exterioare, cum e de exemplu into-

națiunea și modularea vocii potrivit semnelor de interpuncție, întreg învățământul cetitului ar degenera în o mecanizare sterilă, care disconsideră observarea conținutului, lucrul principal în cazul de față. Cetitul e prin urmare numai un mijloc, cu ajutorul căruia putem cu timpul să pătrundem în sanctuarul de fildeș al creațiunilor literare, factorul atât de important pentru educația sentimentelor și formarea caracterului.

Instrucția *desenului* a avut în vedere aproape până în zilele noastre exclusiv dexteritatea asociativă pentru stăpânirea tehnică a elementelor, S'au desemnat cele mai ciudate figuri, pe cari zadarnic le-ai căuta la obiectele din natură, punându-se o deosebită greutate ca executarea să fie ireproșabilă. Azi e recunoscut faptul, că deși problemele de desen nu se pot pune la punct fără de o oarecare tehnică și îndemănare, totuși tehnica nu poate fi scopul exclusiv al desenului în școală, ci mai degrabă un mijloc, parte pentru o cât mai completă înțelegere a lumii din afară, parte pentru exprimarea vieții interne a elevului.

Din cele spuse se desprinde clar faptul, că nici gramatica și cetitul și nici desennul nu pot fi privite ca scopuri în sine, ci numai ca tot atâtea mijloace pentru dobândirea unei concepții de viață cât se poate mai corespunzătoare realității și pentru proiectarea în afară a lumii noastre interne.

În serviciul acestui scop mai înalt trebuie să se pună de aici înainte și învățământul matematicilor. Ne folosim la acest loc de o analogie cu scopul de-a prezenta în adevărata lumină studiul matematicilor, căci numai dându-ne bine seama de înțelesul adevărat al lui, îi vom putea fixa rolul, care trebuie să i se atribue la formarea caracterelor. Matematica arată în multe privințe o asemănare perfectă cu limba. Limba operează cu cuvinte, matematica cu numere. Regulele gramaticale ne ajută să combinăm diferitele cuvinte într'olaltă alcătuind judecăți; operațiunile fundamentale realizează legături între anumite cantități numerice, dându-ne diferitele formule, cari exprimă totatâtea raporturi cantitative. Pentru o minte disciplinată, care e în stare să priviască dincolo de cifre, aceste formule sunt tot atât de elocvente cași o propozițiune, al cărei adevăr e de sine înțeles.

Adevărul cuprins într'o formulă s'ar putea ce e drept tâlcui și cu ajutorul limbei, însă felul acesta de a-l exprima nu se poate asemăna, în ce privește claritatea și preciziunea, cu forma concisă a formulei. Matematica nu e deci altceva decât o limbă, ale cărei cuvinte sunt cifrele, iar regulile gramaticale operațiunile fundamentale, o limbă absolut exactă, care exprimă precis și concis raportul de măsură dintre diferitele obiecte și fenomene — să ne gândim la fizică — ale lumii externe și interne, de câte-ori acestea dovedesc o anumită regularitate în felul lor de a fi. Din faptul, că cineva dispune de un potrivit vocabular de cuvinte și în acelaș timp e stăpân pe

toate regulile gramaticale, cu ajutorul cărora cuvintele se pot aduce în legătură, încă nu urmează; că ar fi capabil să rostiască o vorbire cu sens. Acelaș lucru la matematică. Nu e destul să stăpânești șirul natural al numerelor și să cunoști cele câteva reguli ale operațiunilor fundamentale, ca imediat să fii în stare a fixa în cifre legătura dintre diferitele lucruri sau fenomene ale naturii, sau a așeza o problemă matematică și a o rezolvi. Ceeace transformă cuvintele sau propozițiile noastre în idei sunt tratate și ceeace prefăc numerele și operațiunile de calcul în rezolviri de probleme, începând cu cele mai simple până la cele mai complicate, și unul și acelaș lucru: legătura realizată după un plan bine chibzuit sub ideie conducătoare*).

În această legătură trebuiește căutat izvorul acelei energii latente, care dă viață cuvintelor moarte, iar cifrelor mute darul de-a vorbi lămurit și la înțeles.

Dar dacă studiul limbei e privit azi mai mult ca un mijloc pentru tot marea culturii sufletești a elevului și nu ca scop izolat, cu atât mai vârtos trebuie să fie valabil acest lucru pentru studiul matematicilor, care stabilește raporturi de măsură între lucrurile și fenomenele naturii și ale vieții noastre interioare, e singur în stare să proiecteze pe ecranul sufletesc al elevului lumea din afară așa cum este ea adevărată și să-l ajute la o înțelegere a vieții mai apropiată de realitate.

Astfel, analogia perfectă ce există între limbă și matematică ne conduce necesar la o nouă formulare a țelurilor urmărite de studiul matematicilor în școala primară. Vom zice prin urmare că **Matematicile în învățământul primar nu mai pot fi privite ca scop în sine, ci trebuie considerate ca mijloc pentru realizarea unui scop mai înalt. O astfel de acest scop de ordin superior nu poate fi altul decât o mai adecvată înțelegere a realității care ne întîmpină în natură și în viața noastră sufletească și prin ea însușirea unei culturi a cărei supremă țintă năvălește în scopurile etice ale perfecțiunii proprii și fericirii deaproapele.**

(Va urmă)

*) A calculă, prin urmare, înseamnă nu atât rutina de-a putea săvârși cu ușurință mere operațiunile fundamentale, ci capacitatea de-a ști totdeauna alege dintre numeroase și operațiuni tocmai pe acelea, cari conduc mai ușor, mai sigur, mai corect și mai elegant la rezultatul pe care-l țintim.

Contribuțiuni la pedagogia românească.

de Teodor Mariș

prof. de ped. la șc. Normală din Arad

II.

Examenul antropometric al copiilor din județul Arad.

Convins de necesitatea pedagogiei românești și dorind a-i servi cu modestele noastre contribuțiuni, în scopul de a indica educației naționale calea cea mai naturală în desfășurarea ei, iar educatorilor poporului român metodele cele mai potrivite acestui scop, am întreprins, în cadrele „Societății Dr. Petru Pipoș pentru studiul copilului român”, în județul nostru o serie de examene antropometrice asupra copiilor la etatea de 5—18 ani.

Metodele de măsurare le-am arătat în Gazeta oficială No. 1—2 din 1928 și în Gazeta Învățătorilor din 27 Oct. 1929.

S'au examinat 1853 băieți și 1425 fete, în total 3278 copii repartizați după etate astfel: (vezi Tabloul I.)

În etate de ani	Băieți	Fete	Total	În etate de ani	Băieți	Fete	Total
5—6	36	38	74	Report	1256	1056	2312
6—7	44	55	99	13—14	209	90	299
7—8	259	207	446	14—15	137	66	203
8—9	369	322	691	15—16	85	66	151
9—10	165	139	304	16—17	79	62	141
10—11	109	110	219	17—18	47	54	101
11—12	138	85	223	18—19	40	31	71
12—13	156	100	256	Total general	1853	1425	3278
Total	1256	1056	2312				

Tabloul I.

Conștient de precauțiunile cu cari trebuiesc primite rezultatele experiențelor în domeniul pedagogic în general și în special cele dela noi, unde fiind abia la începutul activității noastre pe acest teren, nu avem încă mulți colaboratori pregătiți pentru așa ceva, țin să dau următoarele lămuriri:

Etatea	Talía cm.		Greutatea kg.		Trunchiul cm.		Per. toracic cm.		Picioarele cm.	
	Băieți	Fete	Băieți	Fete	Băieți	Fete	Băieți	Fete	Băieți	Fete
5—6	101	109	19	18	62	62	58	55	39	47
6—7	113	112	21	20	64	62	58	57	49	50
7—8	119	117	22	22	64	63	57	57	56	54
8—9	122	122	23	24	65	64	59	59	57	58
9—10	127	127	26	25	65	66	60	60	62	61
10—11	130	130	27	28	68	67	61	62	62	63
11—12	134	137	30	31	68	69	64	64	66	68
12—13	140	139	32	33	68	69	66	67	72	70
13—14	144	146	36	38	70	71	69	70	74	75
14—15	149	151	38	43	72	75	72	76	77	76
15—16	153	154	43	48	75	78	74	79	78	76
16—17	158	156	46	49	80	79	77	79	78	77
17—18	165	157	54	53	83	82	81	81	82	75
18—19	166	157	58	54	85	83	82	84	81	74

1. Făcând măsurările cu concursul multor colegi din învățământul primar și secundar, am înregistrat numai ceea ce s'a putut fără să necesite vre-un aparat special;

2. Din datele astfel primite am prelucrat numai acelea, cari au putut fi măsurate cu ușurință în mod precis.

3. Orice dată asupra căreia am avut vre-o nedumerire, nu se cuprinde în rezultatele date aici despre cei 3278 de copii examinați.

Dacă din cauza acestor măsuri de precauțiune, pe cari am crezut că e bine a le ține în seamă, n'am tratat problema autropometriei în întregime, mă simt rehabilitat — conform scopului meu — prin faptul, că am luat în colaborare și am introdus în astfel de indeletniciri o mulțime de colegi și colege din învățământul primar și secundar din orașul și județul Arad, cărora și în acest loc le exprim mulțumirile mele.

Socot, deocamdată, mai importantă colaborarea a cât mai multor membri ai corpului didactic român, decât tratarea în întregime a problemei, cu atât mai vârtos, că în studiul acesta n'am intenționat a descoperi vre-o nouă lege în creșterea copilului, fiind deja acestea aflate de alții (Paul Godin: Creșterea copilului în epoca școlară), cari cu mult înaintea noastră au studiat copilul.

Ceeace am dorit eu să știu este, dacă creșterea copilului român în *manifestările sale principale* cadrează cu cele constatate de alții asupra copiilor străini, cu alte cuvinte, că evoluția copilului român și rezultatul final cum se raportează la evoluția copiilor străini studiați deja? De altă parte am dorit să atrag asupra acestei probleme atenția educatorilor copilului român, deprinzându-i încetul cu încetul cu studiul copilului în mod științific.

Iată rezultatul nostru: (Tabloul II.)

Să vedem acum cum se comportă aceste date la legile generale ale creșterii copiilor.

Prima lege fundamentală în ritmul creșterii constatată de Dr. Paul Godin este, că statura de 50 cm la naștere, se dublează către vârsta de 5 ani, când atinge 1 m și se întreește când copilul se apropie de 15 ani. (Vezi figura I.)

„În timp ce copilului mic i-au trebuit numai 5 ani din momentul nașterii pentru a crește cu 50 cm, dela 5 ani încolo îi vor trebui 10 ani pentru a crește cu aceeași mărime (50 cm). Înainte de naștere din contră au trebuit numai 9 luni pentru ca fœtusul să capete o lungime de $\frac{1}{2}$ m.

După vârsta de 15 ani, prin urmare după pubertate, copilul crește în înălțime cu o cantitate relativ neînsemnată, anume câte 15 cm în 5 ani, ceea ce face 3 cm pe an, în timp ce în fiecare an dela 5—15 statura crește în mijlociu cu 5 cm pe an.

Cu mult mai mare a fost însă creșterea în lungime a staturii dela naștere până la vârsta de 5 ani, timp în care s'a adăugat în fiecare an câte 19 cm" (Dr. Paul Godin: Creșterea copilului în epoca școlară).

Această figură împrumutată dela Godin, dar întregită de noi cu date românești, ne arată cum se comportă la regula generală de mai sus copiii români din județul Arad. Considerând mărimea taliei de 50 cm la naștere valabilă în 5 ani, copiii nostri cresc așa :

Băieții ajung la o înălțime de 101 cm, iar fetele 109 cm, adică în 5 ani cresc băieții 51 cm, iar fetele 59 cm. În 10 ani adică dela 5—15 băieții ajung înălțimea de 153 cm, iar fetele de 154 cm; deci băieții cresc în 10 ani 52 cm, iar fetele 45 cm. De aici constatăm, că băieții nostri la cele 3 intervale ale ritmului creșterii au în plus câțiva cm față de constataările lui Godin. Fetele la 5 ani au un plus de 9 cm la 15 ani, însă au un minus de 5 cm. (Vezi Figura I.)

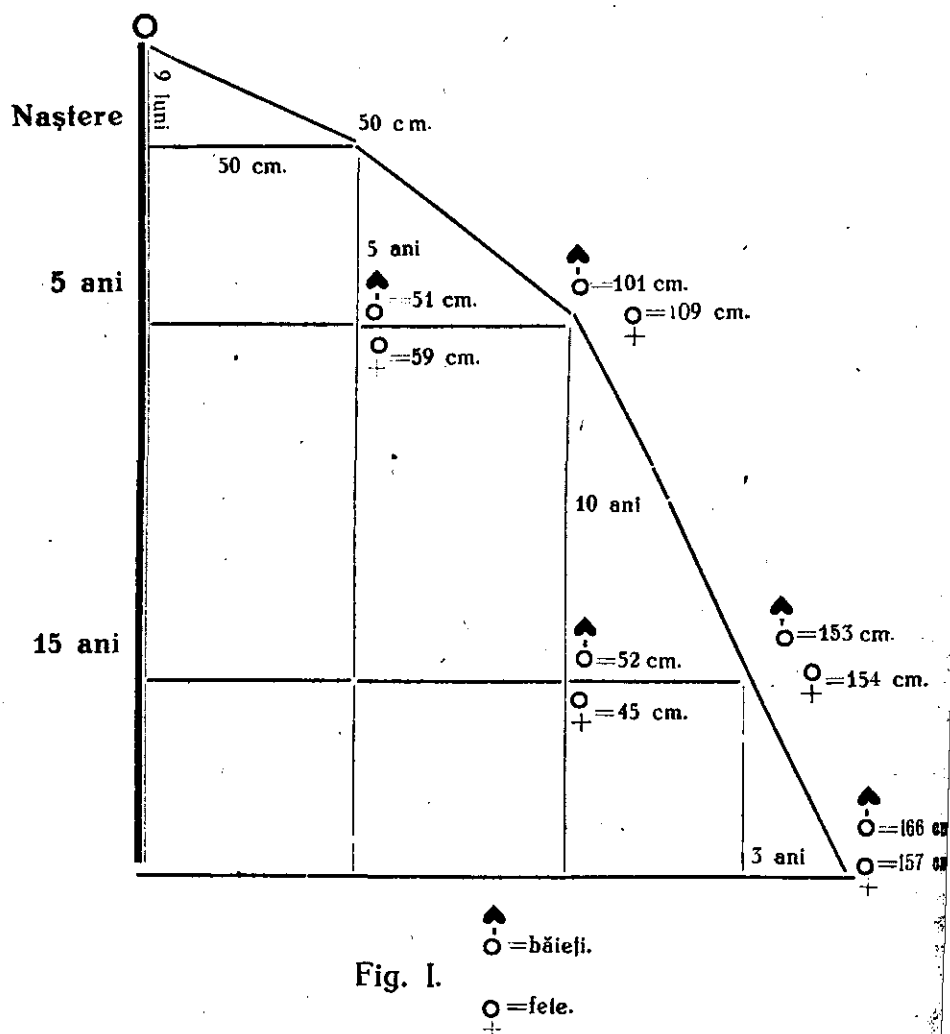

Fig. I.

(Va urmă.)

Școala primară în lumina pedagogiei moderne.

Revista „Școala Vremii”, în conformitate cu programul ei de muncă anunțat în No. 1, își propune să informeze învățătorimea asupra progreselor pedagogiei moderne. Potrivit acestui scop, ea va avea în mare parte un rol de popularizare. Astfel și expunerea prezentă este mai mult un fel de rezumat, cu caracter informativ, al problemelor ce se pun astăzi școlii primare, tratate în diferite lucrări recente ale literaturii pedagogice române.

1. Evoluția naturală a societăților omenești tinde fatal spre o democratizare din ce în ce mai desăvârșită a vieții sociale. În timpurile vechi societatea era împărțită în stăpâni și sclavi. În evul mediu erau clase sociale privilegiate și altele total lipsite de orice drepturi sociale și politice. Chiar în timpurile mai nouă — și nu e mult de atunci — dreptul de vot universal era numai un deziderat. Astăzi acest drept este o realitate; iar privilegiile de mult au fost legal desființate.

O consecință a democratizării vieții sociale a fost democratizarea școlii. De unde pe vremea lui Comenius — ca să nu mai mergem până la antichitate — dreptul de a se instrui și educa în măsura aptitudinilor îl aveau numai clasele sociale privilegiate, astăzi acest drept îl are oricare individ¹⁾ fără considerare la originea lui socială.

Democratizarea vieții sociale, la rândul său, este o consecință firească a instinctului de conservare al popoarelor. Experiența istorică, păstrată prin tradiție și îmbogățită mereu din generație în generație, a învederat diferitelor grupări etnice adevărul, că numai acel popor poate avea perspective de fericire și trăinicie, care știe să activeze și să utilizeze în interesul obștei toate valorile elementelor sale componente. Soliditatea organizării unui stat este în funcție de colaborarea armonică a tuturor cetățenilor săi. Iar această conlucrare a tuturor, în vederea unui scop comun, este posibilă numai dacă se întemeiază pe egalitate de drepturi și de datorii. Cauzele sgudurilor sociale au fost totdeauna nedreptatea și abuzul.

De altă parte o organizație socială democratică se întemeiază și pe principiul diviziunii muncii, în virtutea căruia fiecare individ trebuie să îndeplinească o anumită funcțiune în angrenajul social, să exercite o anumită profesiune. Și cu cât societatea este mai avansată, cu atât specializarea muncii este mai pronunțată. Acest adevăr iese și mai mult în evidență, dacă punem

¹⁾ Dr. I. I. Gabrea, Individualizarea învățământului, pag. 2.

alături societatea primitivă, în care individul își satisface singur cele multe dintre necesitățile sale, — și societatea de astăzi, în care nici măcar nu s'ar putea închipui un individ izolat, un fel de Robinson, trăind fără să recurgă la ajutorul societății. Astăzi „e imposibil ca un singur om să slăbească toate cunoștințele și dexteritățile profesionale“²⁾.

Alegerea profesiunilor însă nu trebuie să se facă la întâmplare. „În concurența dintre popoare, va învinge acel popor, care va organiza astfel selecția profesională, încât s'o scoată de sub riscul întâmplării“³⁾.

Dar ca să ajungă aici, procesul democratizării societății a trecut prin diferite faze evolutive. La originea ei democrația înseamnă egalitate pentru toți, fără nici o rezervă. Ori, această egalitate nu există nicăieri în natură. Între cele aproape 2 miliarde de ființe umane nu sunt doi indivizi la fel, fiecare își are individualitatea lui distinctă, deosebită de a tuturor celorlalți. Unul este mai înalt, altul mai scund; unul mai gras, altul mai slab; unul mai sprinten, altul mai greoiu; unul mai deștept, celalt mai puțin deștept etc. „Natura nu creează oameni deopotrivă de inteligenți, după cum nu dă naștere la oameni deopotrivă de înalți sau deopotrivă de sănătoși“⁴⁾.

Și nu numai atât. Indivizi „de acelaș nivel mental... se deosebesc între ei din punctul de vedere al însușirii calitative a inteligenței lor. Unii din ei își manifestă cu predilecție capacitatea lor mintală în probleme și creații de natură practică, tehnică, alții dimpotrivă în speculații de ordin teoretic abstract. Unii au o înclinare deosebită pentru producțiunile estetice...“⁵⁾ e c

Dar diferențele individuale implică și deosebire de considerațiuni privitoare la distribuția funcțiunilor sociale și profesionale. Este evident, de pildă, că din cele 17½ milioane de cetățeni ai țării noastre nu oricare s'ar putea lua locul d-lui N. Titulescu, precum n'ar putea produce opere științifice un creier mărginit, sau opere de valoare artistică un individ lipsit de talent. Nu se poate aștepta dela nimeni o producție superioară într'un domeniu pentru care n'are înclinări și pregătire. Deci nu poate fi pus oricare individ în oricare loc. Și aceasta înseamnă că nici în viața socială nu poate fi egalitate desăvârșită, în vechiul ei înțeles.

O organizare socială ideală este aceea, care pune „omul potrivit la locul potrivit“⁶⁾, adică care pune pe fiecare la locul său. „Spiritu democratic cere ca fiecare om să ocupe locul pentru care e indicat de n

²⁾ G. G. Antonescu, Doctrinile fundamentale ale pedagogiei moderne, pag. 49.

³⁾ I. C. Petrescu, Problema selecției în școala democrației, pag. 230.

⁴⁾ F. Ștefănescu Goangă, Selecțiunea capacităților și orientarea profesională pag. 11.

⁵⁾ F. Ștefănescu Goangă, op. cit. pag. 34.

⁶⁾ Id. Ibid. pag. 55.

tură⁷⁾ Cu alte cuvinte democrația zilelor noastre nu mai însemnează egalitate absolută între indivizi — căci aceasta ar fi imposibilă, — ci numai o egalitate de condițiuni de dezvoltare și de viață, care să permită oricărui individ să se afirme în măsura capacității sale. Nu numai că ar fi imoral ca un individ cu o capacitate redusă și de o utilitate socială minimă să fie tratat la fel cu cel care în virtutea unei înzestrări deosebite face cele mai mari servicii societății; dar ar fi deosebit de dezastruos pentru întreaga colectivitate faptul că ea n'ar ști să utilizeze rațional, după merit și aptitudini, valorile individuale ale membrilor săi.

Prin urmare democrația de astăzi — cel puțin teoretic — se întemeiază pe ierarhia valorilor⁸⁾.

Școala, care răspunde unei necesități sociale, s'a adaptat și ea mersului evolutiv al societății. Dacă la un moment dat încep să se contureze scopurile proxime către care se îndreaptă evoluția socială, imediat școala caută să găsească mijloacele educative cele mai potrivite pentru atingerea acestor scopuri. Dela vechea școală unică și nivelatoare s'a ajuns astăzi la „școala după măsură” — preconizată de pedagogia modernă, — care își propune să se acomodeze individualității elevului. Cerinței de ierarhizare a valorilor în viața socială de astăzi îi corespunde în școală educația individualizantă conformă cu aptitudinile elevului. „Concepția democratică s'a modelat în sensul că orice individ trebuie educat după însușirile lui naturale și că fiecăruia trebuie să i se găsească drumul cel mai potrivit de dezvoltare, spre a săvârși în viață munca pentru care e capabil, cu cât mai mult profit pentru el și societate⁹⁾ „Se tinde astfel să se instaureze prin școală o nouă ierarhizare socială, în care fiecare cetățean să ocupe locul, pe care îl merită¹⁰⁾ „Cel mai bun serviciu, pe care școala îl poate aduce societății, este a pune pe fiecare individ în situația de a produce cât mai mult cantitativ și cât mai bine calitativ, lucrând în conformitate cu aptitudinile sale naturale¹¹⁾.

2. Cunoscând acum scopul pe care trebuie să-l urmărească școala de astăzi — adică de a-și potrivi opera sa educativă după individualitatea elevilor, — natural că se pune întrebarea: Care este calea cea mai potrivită, pe care se poate ajunge la acest scop?

⁷⁾ G. G. Antonescu în prefața la „Școala și orientarea profesională”, de Th. Loewenstein, pag. 7

⁸⁾ I. C. Petrescu, op. cit. pag. 148.

⁹⁾ Id. Ibid., pag. 31.

¹⁰⁾ Id. Ibid., pag. 56.

¹¹⁾ G. G. Antonescu, Mișcarea pedagogică și școala românească, p. 24, citat de dl. I. C. Petrescu. în op. cit. pag. 106.

Dacă însușirile fizice și psihice ale indivizilor sunt atât de variate, încât nu se găsesc doi la fel, ba încă chiar cei egal dotați sufletește se deosebesc totuși din punct de vedere al calității inteligenței lor, atunci nici educația ce li se dă, sau mai precis: metodele educative nu pot fi aceleași pentru toți. Pentruca educarea să fie conformă cu individualitatea elevilor, este necesar să se întrebuințeze pentru fiecare elev metode deosebite. O educare uniformă nu poate da aceleași rezultate, pe care le dă educarea individualizantă.

Din punct de vedere practic însă această cerință nu se poate realiza integral, căci atunci ar trebui câte un învățător de fiecare școlar. Se pot însă forma grupe (clase) omogene, în care deosebirile individuale să fie cât se poate de mici. Rezultatele obținute în astfel de clase omogene, sunt cu mult mai mari — atât pentru cei bine dotați, cât și pentru cei slabi — decât în clasele cu elevi neselectați.

În privința aceasta dl Liviu Rusu, conferențiar la Universitatea din Cluj, citează în cartea d-sale „Selecția copiilor dotați” experiența făcută de psihologul german *dr. Walter Moede*. Experimentarea lui Moede constă în probe la dinamometru (măsurarea forței musculare), pe cari copii le făceau atât izolați, cât și în fața clasei. Și s'a constatat că rezultatele erau mai mari în cazul al doilea decât în primul. Cauza eră intrarea în joc a ambiției personale. Se puneau apoi la încercare în fața clasei câte doi copii, între forțele cărora nu eră deosebire prea mare; iar rezultatele obținute se însemnau. În urmă se schimbă ordinea împerecherii și se puneau la încercare câte doi copii foarte deosebiți ca forță musculară. Acum Moede a constatat că emulația eră cu mult mai intensivă și rezultatele cu mult mai mari când întrecerea se făcea între 2 copii apropiați, decât când se făcea între doi foarte deosebiți. Când deosebirea este prea mare, cel tare „fiind sigur de izbândă, nu-și prea dă silință”; iar cel slab deasemeni nu-și dă întreg efortul de care e capabil, fiind convins de mai înainte că orice efort este zadarnic. Și „dacă acest fapt se verifică la simpla efort musculară, el se verifică cu atât mai mult la efort intelectual”,¹²⁾ pentru că aici influența ambiției personale este cu mult mai mare decât la cea din urmă. În adevăr, cineva recunoaște ușor că nu e tare, dar îi este foarte greu să recunoască că nu e inteligent. Dacă-i spui cuiva că e slab (de putere), nici nu se gândește să se supere. Însă dacă-i spui că e prost, l-ai atins în locul cel mai sensibil și poate îl-ai făcut dușman pe viață.

„Concluzia prin urmare este, că o adevărată emulație există între diferiți indivizi numai atunci, când toți fac parte dintr'un grup omogen și nu este deosebire prea mare între forțele lor... Dacă deosebirea

¹²⁾ Liviu Rusu, Selecția copiilor dotați, pag. 215—216.

între capacitatea copiilor este prea mare, nu numai cel slab rămâne înapoi, dar nici cel capabil nu produce atâta, cât ar fi capabil în baza puterilor sale inerente¹³⁾.

Școala noastră de astăzi, cu clase ce cuprind elevi foarte diferit dotați, evident nu corespunde acestei cerințe a psihologiei moderne. Dacă învățătorul ar vrea să țină seamă de toți elevii săi, n'ar putea s'o facă. Pentru că ori se orientează după media intelectuală a celor mulți și atunci cei superior înzestrați se plictisesc și inteligența lor lăncezește, pentru că este pusă la o muncă prea ușoară; ori merge într'un tempo mai grăbit și atunci cei slab înzestrați, neputând să țină pas cu cei din față, se descurajează și nu mai produc nici atât, cât ar fi putut produce.¹⁴⁾

Se impune deci o altă organizare școlară, în virtutea căreia elevii săi se împărțesc în clase nu după etatea cronologică, ci după capacitate. În chipul acesta s'ar ajunge la sistemul claselor paralele, numit și sistemul Mannheim,¹⁵⁾ aplicat de Dr. Sikkinger în Germania, care „se bucură azi de o renumă mondială”.¹⁶⁾

Biologul englez *F. Galton* a stabilit o lege naturală numită *legea variației biologice*. „Galton a aplicat și exemplificat această lege măsurând variația înălțimii și greutateii oamenilor”.¹⁷⁾ El mai stabilește apoi că variația capacității intelectuale urmează aceeași curbă ca și înălțimea și greutatea¹⁸⁾. Cercetările lui Galton fiind continuate de alții, s'a ajuns la rezultatul următor: aproximativ 60% din orice populație școlară neselectată au inteligență mijlocie, 20% sunt supranormali, iar 20% subnormali.¹⁹⁾ Cam la aceleași rezultate a ajuns și Dr. Sikkinger făcând selecțiunea populației școlare din orașul Mannheim²⁰⁾.

Este adevărat că sistemul Mannheim prevede la început mai multe clase paralele corespunzătoare diferitelor grade de inteligență a copiilor, dar în urmă a fost modificat și adaptat posibilităților practice²¹⁾. Ceea ce ar putea realiza și la noi din acest sistem, ar fi să se facă cel puțin 3 clase paralele: 1) pentru elevii supranormali, 2) pentru cei mijlocii și 3) pentru subnormali. (Să nu se facă confuzie între clasele pentru *subnormali* și între institutele medico-pedagogice destinate pentru educația *anormalilor*).

¹³⁾ Liviu Rusu, op. cit. pag. 216.

¹⁴⁾ I. C. Petrescu, op. cit. pag. 118.

¹⁵⁾ Id. Ibid.

¹⁶⁾ Dr. I. I. Gabrea, op. cit. pag. 60.

¹⁷⁾ F. Ștefănescu Goangă, op. cit. pag. 2.

¹⁸⁾ Id. Ibid. pag. 7.

¹⁹⁾ Id. Ibid. pag. 22.

²⁰⁾ Dr. I. I. Gabrea, op. cit. pag. 61.

²¹⁾ Id. Ibid. pag. 62.

Pentru fiecare din aceste clase se vor aplica programe și metode deosebite, potrivite gradului de dezvoltare intelectuală a grupului respectiv.

Așadar pentru a se putea da copiilor noștri o educație potrivită gradului de dezvoltare și individualității lor, *ei trebuiesc selectați și împărțiți în clase pe cât e posibil omogene*. Iar pentru a se putea face această selecție, trebuie să cunoaștem nivelul intelectual precum și toate însușirile și aptitudinile care formează individualitatea fiecărui copil. Se pune astfel întrebarea: Este oare posibil acest lucru? Există vreun mijloc de a măsura inteligența și de a studia individualitatea copiilor? Răspunsul este afirmativ. Cercetările psihologice din timpul din urmă au reușit să găsească diverse mijloace, cu ajutorul cărora putem cunoaște cu mare aproximație pe de o parte nivelul intelectual, iar de altă parte fizionomia sufletească a unui individ fie copil sau om. Aceste 2 mijloace sunt: *testul și observația*.

a. Testul este o scurtă problemă, pe care trebuie să o rezolve individul supus examenului psihologic. Bineînțeles, acest examen constă din multe teste și reușita ori nereușita arată gradul capacității, sau întrebunțării un termen tehnic: *coeficientul de inteligență* al celui examinat. Metoda calculării acestui coeficient, precum și denumirea lui se datoresc psihologului german W. Stern.²²⁾

Metoda testării este destul de veche. Cele dintâi încercări le-a făcut *Cattell* la anul 1890.²³⁾ Dar cea mai mare atenție i s'a dat acestei metode după ce *Binet* și *Simon* în urma unor cercetări îndelungate au reușit să întocmească o „*scară metrică a inteligenței*“.

Pentru aceia dintre cetitorii noștri, cari nu vor fi avut prilejul să cunoască această scară, credem necesar să o reproducem aici, după cartea lui Dumitru Theodosiu: „Aptitudinile și selecția elevilor din punct de vedere școlar și profesional (an 1928, pag. 79—85) și după traducerea lui C. V. Dănău: „Cum măsurăm inteligența la copii“ de Dr. A. Binet și Th. Simon, (1925).

La 3 ani: 1. Să arate nasul, gura, ochii. 2. Să repete 2 cifre. (7—4; 5—1—9; e suficient dacă repetă o pereche din aceste trei.) 3. Să spună persoanele și obiectele dintr'un tablou. 4. Să-și spună numele de familie. 5. Să repete o frază de 6 silabe; de ex: Mi-e frig și mi-e foame.

La 4 ani: 1. Să-și spună sexul. 2. Să cunoască și să numească: cheia, cutia, banul. 3. Să repete 3 cifre (3—0—8; 7—1—5; 9—2—6; trebuie să repete cel puțin o grupă din aceste trei.) 4. Să compare 2 linii și să spună care e mai lungă. (Linii sunt paralele, la distanță de 3 cm. și cu lungimea una de 5 cm. și alta de 6 cm.)

La 5 ani: 1. Să compare 2 greutateți (sunt 2 cutii de acelaș volum și aș

²²⁾ F. Ștefănescu Goangă, op. cit. pag. 19.

²³⁾ I. C. Petrescu, op. cit. pag. 149.

nsă una de 3 grame și alta de 15 grame). 2. Să copieze un patrat. 3. Să repete o frază din 10 silabe (de ex.: Uite pe Marin! Ah, ce copil bun!). 4. Să numere patru lei. 5. Să reconstitue un dreptunghi care a fost tăiat în două prin diagonală (Se arată copilului mai întâiu dreptunghiul întreg, apoi i se dau cele două triunghiuri).

La 6 ani: 1. Să deosebiască dimineața de seara. 2. Să definească prin întrebuințare: furculița, masa, scaunul, calul, mama, de ex.: furculița e ca să mâncăm). Să dea 3 răspunsuri bune din 5) 3. Să copieze un romb. 4. Să numere 13 lei. 5. Să facă comparații estetice. (I se arată 6 chipuri de femei: 3 frumoase și 3 urite, dar amestecate. Copilul să arate pe cele frumoase)

La 7 ani: 1. Să arate mâna dreaptă și urechea stângă. 2. Să descrie (verbal) un tablou. 3. Să execute 3 comisioane (de ex.: Să pui cheia de colo pe scaunul acela; apoi să închizi ușa și să-mi aduci cutia de pe scaunul de lângă ușă) 4. Să numere 9 lei cu 3 monete de un leu și 3 de doi lei. 5. Să numiască 4 culori (Se arată copilului 4 foi de hârtie în culorile: roșu, galben, verde și albastru).

La 8 ani: 1. Să compare 2 obiecte din amintire, de ex.: o mână și un fluture; o bucată de lemn și una de sticlă; o hârtie și un carton. (Trebuie să reușiască la două din aceste trei comparații). 2. Să numere îndărăt dela 20 spre 0 (Se iartă o greșeală). 3. Să arate lipsurile unei figuri. (I se arată copilului 3 figuri înfățișând capete de femei; dar dela o figură lipsesc ochii, dela a doua gura, iar dela a treia nasul. I se mai arată apoi o figură înfățișând o femeie fără mâini. Trebuie să reușiască la 3 din cele 4 figuri). 4. Să spună data zilei. 5. Să repete 5 cifre: 8—0—3—5—1; 7—6—2—9—4; 3—5—2—1—7; (Să reușiască la una din aceste 3 grupe).

La 9 ani: 1. Să dea rest la 20 lei. 2. Să definească mai bine decât prin întrebuințare (Să dea 3 definiții bune din 5). 3. Să cunoască monetele. 4. Să enumere lunile. (Se iartă o greșeală). 5. Probleme de judecată, ușoare: Când pierzi trenul, ce faci? Când te lovește un coleg din greșeală, ce trebuie să faci? Când strici un lucru care nu e al tău, ce trebuie să faci? (Să dea 2 răspunsuri bune din trei).

La 10 ani: 1. Să așeze 5 greutateți în ordine progresivă. (Sunt 5 cutii de acelaș volum și aspect, în greutate de 3 g, 6 g, 12 g și 15 g). 2. Să facă 2 desene în memorie, după ce le-a văzut timp de 10 secunde:

(Trebuie să facă bine cel puțin 1 din

2) 3. Să critice fraze absurde: a. Un biciclist a căzut de pe bicicletă ră-

ănând mort pe loc; fiind dus la spital, e temere că nu va scăpa cu viață. b. Am frați: Petru, Ioan și cu mine. c. S'a găsit corpul unei tinere fete tăiat în 18 bucăți. e crede că s'a omorât singură. d. Dacă mă voi omori vreodată de desnădejde, nu miu face-o într'o zi de Vineri, pentru că Vinerea este o zi rea pentru mine și-mi aduce nenorocire. e ieri s'a întâmplat o nenorocire pe drumul de fier, dar nu mare: numărul forților e numai de 48 (Să dea 3 răspunsuri bune din 5). 4. Probleme de judecată, rele: a. Când pornești cu întârziere spre școală, ce trebuie să faci? b. Înainte de a angaja într'o afacere importantă, ce trebuie să faci? c. Pentru ce se iartă mai ușor fapta rea făcută la mânie, decât când e făcută fără mânie? d. Dacă ți se cere părerea despre o persoană pe care n'o cunoști bine, ce trebuie să faci? e. De ce trebuie judecat un om mai mult după fapte decât după vorbe? (Să dea 3 răspunsuri bune din 5). Să pună 3 cuvinte date într'o frază. De ex.: România bogăție, Dunăre (Se acordă un minut de gândire)

La 12 ani: 1. Să reziste la sugestia liniilor. (Se arată pe rând 6 perechi de

linii: 3 perechi de linii neegale de 4—5 cm 5—6 cm, și 6—7 cm lg.; iar 3 perechi de linii egale de câte 7 cm lg. Liniile nu sunt așezate una sub alta, ci în prelungire, la distanță de un cm. La perechile de linii egale copilul trebuie să dea 2 răspunsuri bune din 3) 2. Să pună 3 cuvinte într-o propoziție. (Un minut de gândire) 3. Să găsească mai mult de 60 de cuvinte în 3 minute. 4. Să definească cuvinte abstracte (de ex.: mila, dreptatea, bunătatea; să dea 2 răspunsuri bune din 3). 5. Să ghicească înțelesul frazelor îmbucătățite (De ex.: *a. Un apdră câine pe bun vitejeș sau stăpânul b. Rugat tema am să-mi învățătorul corecteze pe. c. Dimineața a țară noi la plecat.* Pentru fiecare frază se dă un minut de reflecție și trebuie să reușească la 2 din 3 fraze).

La 15 ani: 1. Să repete 7 cifre. (7—3—0—6—2—9—8; 4—3—5—1—9—2—7; 3—5—0—2—6—7—1. Să reușească la 1 grupă din aceste 3) 2. Să găsească 3 rime într'un minut 3. Să repete o frază de 26 silabe. (Ex: Alaltăieri a văzut pe stradă un frumos câine de curte galben și creț; îl chemă Tom). 4. Să interpreteze un tablou. 5. Probleme de fapte diverse. (*a. Un om plimbându-se printre pădure, s'a oprit deodată înspăimântat și apoi a alergat la poliție să anunțe că a văzut de craca unui pom un... Un ce? b. La vecinul meu au venit azi, ca niciodată, unul după altul, un medic, un avocat și un preot. Ce s'o fi petrecând la vecinul meu?*) (Trebuie să răspundă bine la amândouă).

Dacă un copil reușește la toate probele corespunzătoare etății sale, aceasta însemnează că el este un copil *normal*. Cel ce nu reușește, este un *întârziat* (un *subnormal*); iar cel ce poate da răspunsuri satisfăcătoare la probele corespunzătoare unei etăți superioare etății sale cronologice este un copil *supranormal*. Dacă împărțim etatea mentală a unui copil prin etatea lui cronologică, câtuș este *coeficientul lui de inteligență*. De exemplu, dacă un copil de 10 ani dă răspunsuri pentru etatea de 14 ani, împărțim 14 prin 10 și obținem 1,4 drept coeficient de inteligență.²⁴⁾ Sau să presupunem că un copil de 8 ani nu reușește decât la probele etății de 6 ani; împărțim 6 prin 8 și obținem coeficientul 0,75. Pentru înlesnire practică coeficientul se înmulțește cu 100 și se exprimă în numere întregi.²⁵⁾ În cele două cazuri de mai înainte coeficientul în loc de 1,4 și 0,75 va fi 140 și 75.

Dar acum se pune o altă problemă. Scara Binet-Simon este alcătuită pe baza cercetărilor făcute asupra unor copii dintr'un mediu deosebit de cel românesc. Și atunci natural că rămâne de cercetat dacă această scară se potrivește ori nu la măsurătorile asupra copiilor noștri.²⁶⁾ În acest scop ar trebui să se experimenteze cu această scară asupra copiilor din diferite ținuturi românești. Testele corespunzătoare să se păstreze, iar cele necorespunzătoare să se înlocuiască ori să se adapteze realităților noastre.

²⁴⁾ F. Ștefănescu Goangă, op. cit. p. 19.

²⁵⁾ Id. Ibid

²⁶⁾ „Coeficientul de dezvoltarea unei individualități streine nu corespunde coeficientului de dezvoltarea individualității școlarului român... Și pentru statornicirea unei educații naturale, specifice neamului nostru, e nevoie de studiul individualității școlarului român“ I. C. Petrescu, op. cit. pag. 176.

Dacă un test pentru o anumită etate este rezolvat în proporție de 80% (60% normali și 20% supranormali) (D-l Rusu spune 75%²⁷⁾, avem siguranța că testul este potrivit și pentru copiii nostri la etatea respectivă. Dacă-l rezolvă mai mulți decât 80% (75%), testul e prea ușor; iar dacă-l rezolvă mai puțini de 80% (75%), este prea greu. În chipul acesta am obține o scară metrică a inteligenței românească.

Astfel de experimentări se fac deja la noi, cu frumoase rezultate, de către „Institutul de Psihologie experimentală comparată și aplicată” din Cluj de sub conducerea d-lui Profesor Fl. Ștefănescu Goangă. Dar credem că și corpul didactic primar ar avea datoria să ia parte la aceste cercetări, înlesnind după puterile sale munca „Institutului” și prin aceasta ajutând câtuși de puțin ca timpul mult dorit al „educației după măsură” să sosiască cu o clipă mai curând și pentru școala românească. Învățătorii cari au în sufletul lor scânteia sfântă a idealismului și puterea să se ridice la înălțimea morală de a munci uneori și *gratuit* pentru folosul Neamului, acei învățători să nu întârzie a se adresa „Institutului de Psihologie” din Cluj, dela care pot obține instrucțiunile necesare la întreprinderea acestor experimentări. Pe baza rezultatelor obținute din diferite părți ale țării, „Institutul” ar avea mai curând posibilitatea să stabilizească concluziile privitoare la structura sufletească a copilului român. Și atunci ar fi posibilă organizarea școlară cu clase paralele și cu programe și metode potrivite capacității elevilor.

b) Oricât de folositoare este testarea la determinarea gradului de inteligență, ea nu este suficientă pentru cunoașterea integrală a unui suflet. *„Imaginea psihică a unui individ nu se poate fixa într-o clipă, așa cum îi fixăm fotografia figurii... dacă bine înțeles nu voim să ne mulțumim numai cu aparențele, cu masca psihică”*.²⁸⁾ Viața psihică a unui individ nu este limitată numai la fenomenele sufletești conștiente. *Psihanaliza*, care a făcut atât de mari servicii pedagogiei, ne spune că în sufletul omenesc afară de domeniul redus al vieții psihice conștiente, mai este un vast domeniu al *inconștientului*, care influențează atât de frecvent acțiunile și comportarea individului.²⁹⁾ Numai dacă reușim să explorăm și această „terra incognita” a sufletului unui copil, putem spune că îi cunoaștem satisfăcător individualitatea. Ori această explorare nu se poate face decât prin obser-

²⁷⁾ Liviu Rusu, op. cit. pag. 205.

²⁸⁾ G. G. Antonescu, Reforma învățământului secundar în lumina principiilor pedagogice. Revista generală a învățământului, Anul VI Nr. 6, Iunie 1928 pag. 323—324, citat de dl. Th. Loewenstein în cartea d-sale „Școala și orientarea profesională” pag. 112 (sublinierea textului citat este a noastră).

²⁹⁾ A se vedea și art. „Psihanaliza și importanța ei în educație” publicat în Nr. 1 al revistei „Școala Vremii”.

vașie îndelungată. Constatările succesive le însemnăm într-o fișă anumită, în care de altfel putem trece și rezultatul testării. În chipul acesta putem obține oglinda sufletului unui elev. Atare fișă de observare a întocmit și „Institutul Pedagogic Român“ din București, de sub conducerea d-lui Profesor G. G. Antonescu

Viitoarea organizare a societății noastre după cerințele principiilor democratice depinde în cea mai mare parte de măsura în care școala noastră de toate gradele va reuși să facă selecția capacităților și să îndrume orientarea profesională a generațiilor viitoare în tăgașul ei natural și rațional. Cât privește școala primară, ea trebuie să facă cea dintâi selecție a capacităților, dar ea nu are căderea de a rezolva problema orientării profesionale, întrucât aptitudinile elevului în întreaga lor amploare se arată mult mai târziu, după ieșirea lui din școala primară. Totuși școala primară poate și chiar are datoria să contribuie și ea la orientarea profesională a elevilor prin indicațiile prețioase însemnate cu conștientiositate ani de-a rândul în foaie de observație, care ar trebui introdusă la toate școlile din țara noastră

Acestea sunt perspectivele de muncă ce se deschid școlii noastre în urma progreselor pedagogiei moderne.

Numai după ce prin munca neîncetată a școlii selecția capacităților și orientarea profesională vor fi încetățenite și așezate pe temelii solide la noi, așa cum aceasla de mult s'a făcut în alte țări, numai atunci în organizarea noastră socială în adevăr „omul potrivit va fi pus la locul potrivit“ și elita noastră conducătoare va fi formată din personalități cu adevărat superioare. Atunci vor dispărea anomaliile, abuzurile și ilegalitățile atât de frecvente astăzi la noi.

Și atunci neamul românesc va putea păși falnic și încrezător spre destinele sale istorice!

L. Cădariu.

DIN VIAȚA ȘCOLARĂ

Intârzie plata.

Intârzie cu o regularitate progresivă, ce ne dă fiori! Din lună în lună tot mai mult!

După sfioasele licăriri de nădejde ce începuseră să se infiripeze în sufletele necăjite ale dascălilor, în urma promisiunilor oficiale obținute în Congresul dela București, a urmat amara decepție de astăzi, când dascălii trebuie să constate că nu numai nu i-se îmbunătățește situația materială, ci încă nici puținul de până aci nu i se mai plătește la timp. Evenimentele au însărcinat să ne dovediască în scurtă vreme, cât temei se poate pune astăzi pe astfel de promisiuni.

Învățătorii din județul Arad — la data când scriem aceste rânduri — de două luni de zile nu și-au primit leafa! Și dacă adaogăm la locmei în acest răstimp a căzut începutul anului școlar, momentul cel mai greu pentru cei ce au copii de trimis la școli, își poate închipui oricine calvarul prin care au trecut acești învățători ajunși la limita disperării.

La început am învinuit revizoratul școlar pentru această întârziere. Dar revizoratul ne-a arătat un teanc de ordine de plată și state aprobate în regulă, cari de altădată amar de vreme așteaptă să fie plătite și pe cari totuși administrația financiară nu le plătește. Am întrebat atunci la administrația financiară, care ne-a trimis la Banca Națională — adică „dela Ana la Capata”. Și fiindcă după tradiția consacrată mai trebuia să mergem și „la Pilat”, Banca Națională ne-a spus să trimitem telegramă Ministerului, căci de acolo trebuie să vină „acreditivul” — faimosul „acreditiv”, care ne-a făcut atâtea zile fripte!

Și fiindcă Banca Națională spune că are la dispoziție vreo 100 milioane cari stau în depozitul ei fără nici o întrebuințare (pe câtă vreme dascălii rabdă de foame de 2 luni!), dar nu poate plăti până când nu primește ordin, — s-au trimis și Ministerului mai multe telegrame. Și tot degeaba. Pe cât se vede, înfometarea și chinuirea dascălimii au ajuns o normă de conducere. Ne vine să credem că cineva intenționat provoacă aceste întârzieri, pentru că, poate, are interesul să producă nemulțumiri. În tot cazul însă d-l Ministru al Instrucțiunii, ori poate chiar și cel al Finanțelor, ar avea datoria să știe ce se întâmplă la serviciile cari lucrează la adăpostul răspunderii Ministrului.

Unde s'a mai pomenit vreodată, și în virtutea cărui drept, ca celui care muncește să nu i-se plătească prețul muncii sale imediat, ci numai cu întâzieri de luni întregi? În acest timp ce să mănânce cel ce muncește? I se poate cere învățătorului să-și facă datoria cu stomacul gol?

Domnule Ministru, Vă implorăm, nu ne împingeți la desperare!

R.

Laboratoarele Universităților.

Statul — se spune — se găsește în criză financiară. Posibil, ba chiar probabil. Deci trebuie să se facă economii. Foarte corect. Dar ceea ce caracterizează nivelul nostru de civilizație, este faptul că totdeauna economiile se fac pe spinarea dascălilor și pe socoteala școalelor, cu toate că Doamne! — în câte alte locuri s'ar putea ba chiar ar trebui să se facă economii cu mai multă îndreptățire și cu mai mult folos moral și material pentru Stat.

Acum Statul nu mai dă subvenții suficiente pentru laboratoarele Universităților. Că din cauza acestei știința românească nu poate progresa asta nu-i interesează oare pe guvernanții nostri? Când toate neamurile civilizate știu de rostul și interesele lor, având intuiția clară că nici un popor nu poate trăi decât prin cultura sa, fac eforturi uriașe pentru a-și sporii patrimoniul cultural, — noi pur și simplu nu mai dăm nici atât cât am dat seama culturii noastre! În adevăr ciudată mentalitate!

Din cauza aceasta Universitățile au fost nevoite să pună în cârca studenților taxe de laborator, cari la unele facultăți se ridică și până la 7—80 de Lei. Și nu numai atât. Se spune că chiar bursele vor fi dacă nu suprimate cel puțin înjumătățite.

Atât taxele mari dela laboratoare, cât și suprimarea burselor nu altceva înseamnă, pe copiii îmbogățitorilor prin afaceri necinstite și prin jăcmăneala statului public, ci lovesc numai pe studenții săraci. Iar urmarea va fi că cei săraci nu le vor mai fi accesibile studiile universitare.

Și atunci noi, astăzi când știința modernă cere o selecție profesională și socială întemeiată pe ierarhia valorilor, noi facem deandoele: selectăm elita conducătoare de mâine după criteriul bogăției (în cazuri furată, nu agonisită).

În adevăr, frumoasă „selecție“! Și mai ales „frumoasă“ perspectivă de viitor pentru neamul nostru!

I.

✓ Din calvarul meseriei.

„Quem dei oderunt, paedagogum fecerunt” — pe cine l-a urît Dumnezeu, l-a făcut învățător. —

E 15 Septembrie. Un nou an școlar bate la poartă. Limba rece a clopoțelului chiamă pe toți stăruitor la muncă. Grupuri, grupuri de copilași, cu ghiozdanele trase la șold, înfloresc ulițele satului. Unul și-a lăsat oile pe plaiu, altul bobocii pe baltă, altul căruciorul fără o roată sub șopron și toți, în goana albinelor, au părăsit periferia satului, căutând nectarul cunoștințelor între deschisele petale ale școlii.

Porțile se deschid larg; iar lanțul de copii se trage în salele mari, bogat înzestrate cu tablouri, hărți, material didactic de tot soiul, cari umplu sufletele copiilor de admirație. Copiii privesc, admiră și așteaptă pe învățător. — Dar nu vine! Mai așteaptă. — Tot nu vine! O fi bolnav. — O fi la oraș. — O fi la plug (căci știu ei, copiii, că învățătorul știe să-și poarte și plugul pe brazdă, tot așa de ușor cași creta pe tablă) — O fi.... Unde o fi? De unde o fi? Mereu se întreabă și mereu încearcă a ghici. Dar de unde să știe ei: unde-i și de unde-i?

„Învățătorul lor” e într'un colț de vagon de cl. III. în drum spre București.

Mai așteaptă copiii o zi, două, trei.... Învățătorul lor în acelaș colț al aceluiaș vagon de cl. III. în drum spre Craiova. Și așa spre Cluj, Iași, Timișoara, și înapoi la București — învățătorul lor — și-a țesut pânza de paianțan, rostind la fiecare întretăiere de fire (de căi ferate) „Quem dei oderunt paedagogum fecerunt.”

Și au așteptat mult copiii, până când într'o zi târzie de Octombrie, așteptarea lor se curmă. Pe sprânceana dealului, în pâcla de ceață, apare un tânăr cu o bocgă la spate. Veniă hotărît, picurându-i des în sufletu-i plin de moină acelaș strop: „Quem dei oderunt paedagogum fecerunt.” Își aflase „postul”, doritul post, tocmai acum în a II jumătate a lunii Octombrie. Se apropie. Iată-l după colțul școlii, cu haina roasă în coate, cu tocurile ghetelor aproape inexistente și cu panglica pălăriei pătată de sudorile muncii din timpul verii. Să fie oare acesta o rază caldă? Să radieze căldură acest suflet înghețat? Să sădiască în copiii naivi sămânța vieții, acest suflet îmbrăcat în haina suferinții? Să facă din plictisitoare ore de școală ore plăcute și pline de viață? Să cerceteze și să studieze sufletul copiilor acest suflet necercetat de nimeni în această viață, cași în colțul vagonului de cl. III.?

Desigur, oricine va răspunde: Nu. Nu poate să împartă, ce el n'are.

Dar o idee îi fulgeră prin suflet, când observă, în curtea școlii, pe micii tovarăși de muncă: își aduse aminte de o oră de pedagogie. Îi veni în minte „salvatorul săracilor dela Neuhoft.” Îi defilă pe dinainte apoi în-

treaga armată a consacrațiilor pe ogorul pedagogiei, în frunte cu autorul celebrelor „Didactica magna”, care și el s'a născut sărac și a trăit deasemeni „în elementul său” — Toate acestea dau năvală în suflet, alungă gândurile triste ce-l pășteau și iau comanda pașilor săi sufletești de azi înainte. — Haina pesimistă este desbrăcată, ambalată și lăsată la poarta școlii, sub acelaș etichetă: „*Quem dei oderunt...* etc”, iar sufletul tu încărcat de optimism, viață și dor de muncă, cari izbucniră printr'un: „*Bună dimineața copii!*”

Raza cea caldă se ivise. Copiii își încep cursa în lumea plină de senzații, în care povestirea măiestrită a învățătorului are rolul hățurilor cari îndreaptă pașii sufletelor pe drumul progresului.

Munca s'a început, treaba merge strună.

Și s'au scurs multe zile de pe mosorul vremii și învățătorul și-a îmbrăcat succesiv când haina durerii, când cămașa fericirii, totuși făcându-și datoria din convingere și căldură sufletească.

În rezumat: Tânărul normalist pleacă din școala Normală cu un deosebit avânt. Face un pas pe scena vieții, dar nu poate merge mai departe. Doi ani stă fără post sau umblă din cătun în cătun, fiindcă n'a făcut armata. Însfârșit un nou efort și a înlăturat și aceste bețe din roate. Acum însă umblă o vară întreagă după „post” și ori îl găsește prin Noembrie, ori nu-l mai găsește până la anul viitor. Și dacă-l găsește, trece o lună, trec și două și leașa nu mai sosește. Și pofteste acum, lănaș normalist, încearcă reforme școlare, dacă poți nemâncat!

Și așa suferim toți, dar datoria ne-o facem cea mai mare parte dintre noi. Socotesc însă, că această suferință este o fază trecătoare în depănarea vieții de apostol și cred că-i va urma, cu necesitate, alta mai senină, când învățătorul nu-și va mai plânge zilele.

Până atunci mai strig și eu odăla, cum au strigat și alții:

Frați de muncă! Soarta nemeritată n'o putem schimba decât prin noi înși-ne, decât prin o muncă cinstită. Deci sărac și bogat, tânăr și bătrân, fiecare aveți nevoi și suferințe; desbrăcați-le la poarta școlii și îmbrăcați haina „*dragostei de muncă*”, căci așa vă așteaptă copiii. Iar celor în drept de a-ne schimba soarta, să le dea Dumnezeu gânduri mei bune, ca să nu-și mai facă o plăcere din calvarul nostru.

I. C. Lascu inv. Socodor.

Cărți și reviste.

F. ȘTEFĂNESCU GOANGĂ, Profesor la Universitatea din Cluj, „*Selecțiunea capacităților și orientarea profesională*”. Tip. Cartea Românească S. A. Cluj 1929. Preț 60 Lei

O bună educație și o bună organizare socială atârnă de rezolvirea fericită a problemei selecțiunii capacităților și a celei a orientării profesionale. Aceste două probleme sunt tratate în cartea dlui Profesor F. Ștefănescu Goangă în mod științific și într'un stil clar și elegant.

O societate numai atunci poate prospera, dacă „*omul potrivit*” este pus „*la locul potrivit*”, cu alte cuvinte: dacă fiecare individ îndeplinește în angrenajul social funcțiunea pentru care are înclinații și pricepere. În cazul acesta pe lângă o însemnată

economie de forțe se poate obține maximum de producțiune. Utilizarea rațională a muncii umane, rezultând dintr'o corectă orientare profesională (sau mai precis: dintr'o corectă alegere a profesiunii), aduce maximum de folos atât pentru individ cât și pentru colectivitate. Dimpotrivă, o distribuție a funcțiunilor sociale și profesionale lăsată la voia întâmplării pricinuește o enormă risipă de forțe, ale cărei consecințe sunt o producție inferioară, mizerie și nemulțumire generală.

Este greșită credința că orice om poate îndeplini orice profesiune, dacă își face pregătirea necesară acestei profesiuni. Pentru fiecare profesiune se cer și anumite aptitudini. Ori, oamenii după însușirile lor fizice și psihice se deosebesc foarte mult unul de altul. Natura nu produce oameni egali în nici o privință. Ba chiar cei de același nivel intelectual se deosebesc totuși din punct de vedere al calității inteligenței lor. Prin urmare pentru o anumită profesiune nu este suficientă numai pregătirea, ci mai trebuie și potrivire de aptitudini.

Și fiindcă aptitudinile oamenilor sunt atât de variate, nici educația ce li se dă nu poate fi aceeași pentru toți. Fiecare copil trebuie educat în direcția potrivită înclinărilor sale naturale, în vederea însușirii acelei profesiuni în exercitarea căreia el are cei mai mulți șorți de isbândă.

Concluzii: 1. Organizarea școlii noastre să se facă în așa fel, ca copiii să fie împărțiți în clase paralele după gradul de dezvoltare intelectuală și după aptitudini, 2. Să se introducă și la noi și să se organizeze pe temeiuri științifice *Instituția Orientării Profesionale*.

Cartea dlui Prof. Șt. Goangă nu numai că este indispensabilă oricărui educator, dar prin problemele ce le tratează și prin documentarea științifică ea este de un interes general și național.

C.

Dr. DECROLY și D-șoara MONCHAMP. „Inițiere în activitatea intelectuală și motrice prin jocuri educative”. Tradus de Sevasta Dimitriu. Cultura Românească, 40 Lei.

Cunoașterea diferitelor procese psiho fizice ale copilului, precum și a metodelor celor mai eficace prin cari se pot cultiva aceste procese, formează un punct de onoare pentru învățătorul, care dorește cu toată ardoarea ca elevii pe cari îi conduce să iasă de sub mână lui astfel educați, încât să fie capabili să acționeze în fața oricărei situații noi.

„Jocurile educative belgiene” ale d-rului Decroly și colaboratorii au fost combinate în dorința de a promova procesul de dezvoltare intelectual și senzorio-motric al copilului.

Și oare, care ar fi calea cea mai nimerită pentru inițierea copiilor în activitatea intelectuală la vârsta dela 2 la 7—8 ani, dacă nu jocul?

Jocul este la o asemenea vârstă singura activitate, pe care copilul o desfășoară cu mai mare plăcere și în deosebi fără vre-un scop determinat. Importanța și influența educativă a jocului sunt recunoscute de lumea pedagogică.

Jocurile trecute în lucrarea aceasta — după cum recunosc autorii — nu sunt decât un fragment din metodă. Ele realizează numai o parte din ceea ce jocurile pot să procure ca mijloc de educație.

Ordinea adoptată în descrierea diferitelor jocuri este următoarea:

1. Jocuri relative la dezvoltarea percepțiunilor senzoriale și aptitudinii motoare, cari la rândul lor se împart în: a) vizuale; b) vizualo-motorii și c) motorii și auditivo-motorii.

2. Jocuri de inițiere aritmetică.

3. Jocuri relative la noțiunea timpului.

4. Jocuri de inițiere la cetire.

5. Jocuri de gramatică și de înțelegerea vorbirii

Toate aceste exerciții sunt așezate după greutatea lor crescândă.

La fiecare din grupele de mai sus sunt și considerații teoretice.

Un foarte bun serviciu a făcut traducătoarea, punând la îndemâna școlilor de copii mici și celor primare o asemenea lucrare. Noi ne facem datoria, atrăgând atențiunea învățătorimei asupra lucrării.

E. Spinanțiu.

INFORMAȚIUNI.

⊙ SERBĂRILE UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ. La 20 și 21 Oct c. Universitatea din Cluj și-a serbat aniversarea de 10 ani de activitate românească. La aceste festivități au luat parte și M. S. Regele Carol II, M. S. Regina Maria, A. S. R. Principele Nicolae; guvernul, reprezentanții parlamentului, reprezentanții diplomați ai statelor străine, reprezentanții Universității franceze Sorbona, ai Universităților românești, ai Academiei Române, etc, precum și un public foarte numeros.

Cu acest prilej M. S. Regele, în cursul unui frumos discurs, a anunțat că va înființa la această Universitate fundațiunea care va purta numele de „Institutul de cercetări științifice Regele Carol II”.

În cursul festivității Universitatea clujană a proclamat pe M. S. Regina Maria „doctor honoris causa”, pentru meritele M. Sale naționale și literare. Deasemeni au fost proclamați „doctor honoris causa” marii filoromâni: Abatele Zavoral, Prof. Emma de Martonne (Sorbona), Matteo Bartoli, Seton Watson (Scotus Viator), contele de Saint-Aulaire, Wikham Steed și Roger. În tot timpul festivităților studențimea clujană a ovționat cu mare entusiasm Familia Regală.

Din discursul M. S. Regelui rostit la ședința asociației „Prietenii Universității” reținem cu deosebită bucurie reînnoirea făgăduelii dela Văleni: „Voiu să fiu un Voevod al culturii românești”. Să trăiești, Măria Ta!

⊙ DECORAREA UNOR DASCĂLI VREDNICI. Doi profesori distinși ai școlii normale din Caransebeș: Antoniu Sequens — căruia „i-se datoresc în bună parte faimă și glorie”, — și Iuliu Vuia — fost învățător, care prin activitatea sa didactică de 40 ani a făcut cinstite numelui de „dascăl” — au fost decorați de M. S. Regele cu cea mai înaltă decorație școlară: „Răscăltarea Muncii pentru școală, cl. I.”

Transmitem cele mai călduroase felicitări acestor vrednici dascăli și-i recomandăm ca o pilă vie de urmat.

⊙ DI IULIU GROȘOREAN, învățător pensionat în Galșa și senator, a donat pentru fondul revistei noastre suma de 500 Lei. Donatorului îi dăducm cele mai călduroase mulțumiri pentru această faptă nobilă, care ușurează sarcina ce ne-am luat de a lupta pentru progresul școlii românești.

⊙ + IOAN CRAINIC, fostul director al școlii primare din Târnova, a trecut la cele eterne în ziua de 10 Oct. și a fost înmormântat la 12 Oct. a. c. în Brașov, unde trăia ca pensionar. A trăit 67 ani, din cari 46 în serviciul Neamului. Viața sa întreagă a fost exemplu de idealism și modestie. S'a dus din această viață cu suflet liniștit că și-a făcut pe deplin datoria. Toți acei cari l-am cunoscut în activitatea sa de apostol, ne plecăm cu pietate genunchiul în fața mormântului său, dorindu-i odihnă în viața cea vecinică; iar îndureratei familii îi transmitem condolențele noastre.

⊙ † AUREL IERCUȘAN, tinerul învățător din Hălăliș, abia la începutul carierii sale didactice a încetat din viață. A fost un învățător de care se legau mari speranțe. Dumnezeu să-l odihnească!

○ CERCURILE CULTURALE INVĂȚĂTOREȘTI din jud. Arad în cursul lunii Octombrie c. și-au reinceput activitatea cu un avânt mult promițător. Până la 31 Oct. s'au primit rapoarte dela următoarele cercuri culturale: Arad I, Arad II, Gurahonț, Eadnă, Zărând, Hălmașiu. Remarcăm bogatul program de muncă ce și l-a întocmit pentru ședința proximală cercul cult. Gurahonț.

○ IN COMISIA DE JUDECATĂ A CORPULUI DIDACTIC din Directoratul Ministerial VII Timișoara a fost numit ca membru și dl Petru Lupaș, învățător-director în Arad. Felicităm pe colegul nostru și-i dorim ca în locul de onoare ce i-s'a încredințat să reușiască a ține *dreaptă* cumpăna dreptății.

COMUNICĂRI OFICIALE

Tuturor școlilor primare din orașul și județul Arad.

Valoarea caracterelor totdeauna a fost recunoscută, însă necesitatea lor poate nădădătușă n'a fost atât de adânc simțită ca și azi, după războiul mondial în epoca de refacere socială și națională. Deci azi mai mult ca ori când se așteaptă dela educație un rezultat real, deplin corespunzător marilor necesități omenești. Și cum educația rațională și sistematică se face numai prin școală, astfel școala începe de aci înainte să fie tot mai mult făcută responsabilă pentru orice insuficiență a rezultatului educativ. Prin urmare ori care învățător, ridicându-se la conștiința datoriei și a răspunderii, cu cât va fi aluneceat până aci mai mult pe panta desconsiderării scopului educativ, cu atât își va fixa de aci înainte adevăratul scop al școlii, adică pregătirea elevului pentru viață, formându-i mai presus de toate caracterul moral.

Din întreg învățământul școlar trebuie să transpire stăruința neobosită a învățătorului de a nu se opri la jumătatea drumului, considerându-și scopul ajuns și opera încheiată cu cultura minții, ci de a trece mai departe la cultura inimii, nobilitând sentimentele și educând voința elevului în mod rațional, prin aceleași cunoștințe și învățăminte, prin cari i-a dezvoltat și puterea de judecată. Căci numai în felul acesta acțiunea școlară poate să aibă înrăurirea recerută asupra caracterului și personalității elevului.

O parte integrantă — cea mai formidabilă — în educația școlară, o formează educația religioasă. Învățătorii mai bătrâni își vor aduce aminte, cât pondă puneau școala noastră din trecut pe educația religioasă și ce înrăurire a avut această școală prin această educație asupra caracterului și tăriei poporului român. Însemnătatea acestei înrăuriri pentru însăși realizarea idealului național al acestui popor nimeni nu o poate contesta, nici diminua. Astăzi însă cu regret trebuie să constatăm, că educația religioasă în școală se face într-o măsură cu mult mai redusă, care reducere e cu tendința de a crește încă și mai mult. E la mijloc părerea greșită a învățătorului, că școala ne mai fiind confesională nu mai are nimic cu biserica, deci nici cu educația religioasă. Cu atât mai vădit, căci nici învățământul religios nu-l mai face învățătorul, ci preotul catihet, care în consecință are toată răspunderea pentru educația religioasă a elevilor. O greșală, care trage după sine atâtea urmări grave pentru școală. Căci educația religioasă, fiind atât de covârșitoare pentru scopul educativ școlar, trebuie să preocupe în cea mai mare măsură pe învățător, singurul responsabil pentru întreg succesul școlar.

Educația religioasă este mijlocul cel mai puternic întru atingerea scopului educativ școlar. Stă deci în îndatorirea învățătorului de a îndruma instrucția școlară în fel, ca din aceea să se estragă învățămintele religioase-morale. Mai mult încă. Trebuie ca aceste învățăminte să se manifeste în întreagă conduita elevului. Prin urmare, numai instrucția și învățământul, ci însași viața școlară trebuie îndrumată în această direcție. Așa fiind, va înțelege ori cine, că un punct esențial din îndatorirea învățătorului este conducerea regulată a elevilor la biserică și cântarea ectenilor cu ei, precum se făcea în trecut și precum prescrie și legea școlară. Satisfacerea acestui punct este o necesitate, izvorită nu numai din scopul școlar, precum s-a văzut mai sus, ci și din interesul de a câștiga simpatia populației pentru școală și învățător. Chemă deci întreagă învățătorimea la această datorie. Învățătorimea, în frunte cu direcțiunile școlare, trebuie să restabilească legătura dintre școală și biserică, prin împlinirea acestei îndatoriri. Fiecare școală este obligată a-și trimite elevii la biserică în fiecare Duminică și sărbătoare. Fiecare învățător este obligat să-și supravegheze elevii, susținând ordinul și disciplina între ei și având deosebită grijă, ca aceia să nu sufere de frig în timp iernii, precum și de alte lipsuri dăunătoare sănătății. Învățătorii dela clasele III-V sunt obligați a fi prezenți cu elevii lor chiar dela începutul serviciului divin, pentru cântă cu ei răspunsurile liturgice. Tot acești învățători sunt obligați a designa de la născut pe acei elevi, cari se îmbracă pentru serviciul de administranți, pentru a fi apostolul, precum și pentru alte roluri, conform obiceiurilor locale.

Toate acestea sunt necesare nu numai din considerațiile de mai sus ale scopului și interesului școlar, ci și pentru că populația din județul nostru, obișnuită cu școala din trecut, așteaptă și dela școala de azi să-i procure, cu elevii săi, această înălțare sufletească în cursul serviciului divin. Nesatisfacerea acestei așteptări o consideră — și pe nedrept — ca o insuficiență școlară, în urma căreia privește școala și pe învățător de sarcină grea pe umerii săi, fără să-i aducă mult folos. De aceea nici nu putem scuțiți de a auzi adesea dela această populație observația, că azi avem învățători mulți, iar copiii nostri sunt mai neînvățați decât atunci, când era numai un singur învățător. Să nu trecem așa ușor peste această observație, pentru că ea conține o foarte mare doză de adevăr, luând în socotință adevăratul scop școlar.

Tot în vederea educației religioase se mai recere neapărat, ca învățătorul să fie pildă vrednică de urmat. Deci în școală în fața elevilor, și afară de școală în societate, va premerge numai cu exemplul bun. Iar în biserică se va feri de a vorbi în timpul serviciului divin. Trebuie să atragem atențiunea învățătorimei și asupra acestui lucru, căci am constatat că o seamă din învățători își uită de această datorie și astfel încep să vorbiască și să întindă adevărate discuții sub durata serviciului divin, detrăgând prin murmurul lor toată frumusețea și întreg farmecul serviciului divin și producând cea mai penibilă impresie asupra mulțimei credincioșilor. Este o nepotrivire, păgubitoare pentru școală, ca învățătorul ei să arunce atâta desconsiderare și dispreț asupra sentimentului religios, atunci când chemarea sa e tocmai contrarul. Prin urmare e imposibil, ca un învățător conștient, care își iubește sincer școala, să se poată înjosi pe această abatere atât de gravă dela datorie.

Rezumând cele spuse, facem următoarele constatări:

În școala de azi, mai puțin ca în cea de ieri, se face pe lângă instrucție și educația recerută. Din materia de învățământ nu se estrag în măsură cuvenită învățămintele și orientările necesare pentru nobilitarea sentimentelor, îndreptarea voinței, dezvoltarea caracterului moral. Nici puținele învățăminte estrase nu se tind a fi aplicate în viața școlară și cea extrașcolară a elevilor, pentru a înrăuri conduita și în gene-